EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 14. 9. 2016
COM(2016) 581 final

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU, VÝBORU REGIÓNOV A EURÓPSKEJ INVESTIČNEJ BANKE

Posilnenie európskych investícií na podporu zamestnanosti a rastu: prechod na druhú fázu Európskeho fondu pre strategické investície a nový Európsky vonkajší investičný plán

Na podporu zamestnanosti a rastu v Európe, ako aj na celom svete, sú potrebné inteligentné a udržateľné investície.

Od novembra 2014 Komisia zmobilizovala značné finančné zdroje EÚ inovačným spôsobom, ktorý maximalizuje vplyv verejných finančných prostriedkov a mobilizuje súkromné investície. Jej politické opatrenia sa sústreďovali na udržateľné investície predovšetkým do infraštruktúry a malých a stredných podnikov, najmä prostredníctvom efektívnejšieho využívania obmedzených zdrojov rozpočtu EÚ spolu s opatreniami zameranými na zlepšovanie celkového podnikateľského prostredia.

Komisia naďalej presadzuje nové spôsoby, ako čo najlepšie využiť každé euro z verejných zdrojov a ako mobilizovať súkromný sektor a dosiahnuť hmatateľné výsledky v reálnej ekonomike.

Tento prístup už v EÚ prináša povzbudivé výsledky. Malo by sa preto predĺžiť trvanie Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI), ktorý je ťažiskom Investičného plánu pre Európu, a mala by sa posilniť jeho finančná kapacita.

Mimo EÚ bude tento nový prístup užitočný aj pri riešení viacerých výziev v rámci európskej susedskej politiky a v Afrike. V týchto súvislostiach s cieľom podporovať trvalo udržateľný rozvoj, rast a zamestnanosť v partnerských krajinách a riešiť základné príčiny migrácie Komisia dnes predkladá ambiciózny Európsky vonkajší investičný plán (*European External Investment Plan* – EIP).

I. Investičný plán pre Európu – EFSI 2.0

Investičný plán pre Európu sa ukázal ako užitočný nástroj na dosahovanie konkrétnych výsledkov a podporu udržateľného zvyšovania nízkej úrovne investícií v Európe po finančnej kríze. Štruktúra záruky zabezpečuje optimálne využívanie a pákový efekt obmedzených verejných zdrojov na dosiahnutie hmatateľných výsledkov v oblasti zamestnanosti a rastu. Skupina Európskej investičnej banky, ktorá je strategickým partnerom Komisie pre Investičný plán pre Európu, mobilizovala prostredníctvom EFSI za menej než jeden rok takmer 116 mld. EUR v 26 členských štátoch. V rovnakom období využilo EFSI už viac než 200 000 MSP[1]. EFSI predstavuje skutočný prínos tým, že podporuje inovačné projekty, ktoré prispievajú k vytváraniu pracovných miest a rastu v miestnych komunitách, a to od Fínska po Grécko a od Írska až po Chorvátsko, počnúc významnými priemyselnými projektmi po renováciu agropotravinárskeho priemyslu malými a strednými podnikmi a spoločnosťami so strednou trhovou kapitalizáciou v Európe, od veterných elektrární po zavádzanie nových zdravotníckych technológií. V tomto smere je EFSI takisto nápomocný pri riešení nezamestnanosti mladých ľudí[2].

[1] Pozri oznámenie Komisie z 1. júna 2016 „Európa znovu investuje – Zhodnotenie Investičného plánu pre Európu a ďalšie kroky“, COM(2016) 359 final.

[2] V nariadení o fonde EFSI sa predpokladajú tri hodnotenia: hodnotenie Komisie sa uverejňuje spolu s návrhom EFSI 2.0 a hodnotenie EIB je momentálne naplánované na október. Nezávislé hodnotenie, ktoré uskutočnia externí experti, bude k dispozícii v novembri.

Európska rada dospela 28. júna 2016 k záveru, že „Investičný plán pre Európu, najmä Európsky fond pre strategické investície (EFSI), už priniesol konkrétne výsledky a je jedným z dôležitých opatrení, ktorých cieľom je pomáhať mobilizovať súkromné investície a zároveň inteligentne využívať obmedzené rozpočtové zdroje. Komisia má v úmysle čoskoro predložiť návrhy týkajúce sa budúcnosti EFSI, ktoré by Európsky parlament a Rada mali bezodkladne preskúmať“[3]. Vďaka návrhu, ktorý dnes Komisia prijala, tieto priority splnila.

Komisia sa zaviazala predĺžiť trvanie EFSI na dvojnásobok počiatočného obdobia a zároveň zdvojnásobiť jeho finančnú kapacitu. EFSI bol zriadený na počiatočné obdobie troch rokov a s cieľom mobilizovať najmenej 315 mld. EUR strategických investícií. Vzhľadom na úspech, ktorý zaznamenal, sa Komisia rozhodla predložiť nariadenie o zmene, ktorým sa predĺži trvanie EFSI a zvýši sa jeho kapacita. Vďaka tomu sa zároveň predíde prípadným prerušeniam vo financovaní a predkladatelia projektov budú mať istotu, že môžu pokračovať v príprave projektov na predloženie aj po uplynutí pôvodného investičného obdobia. Dnes predkladané legálne predĺženie trvania sa týka obdobia súčasného viacročného finančného rámca a do roku 2020 by malo stimulovať investície vo výške najmenej pol bilióna EUR. S cieľom ešte výraznejšie posilniť účinnosť EFSI a dosiahnuť zámer zdvojnásobiť investičný cieľ Komisia vyzýva členské štáty, aby takisto prednostne poskytli príspevok. Na obdobie po roku 2020 má Komisia v úmysle predložiť potrebné návrhy, ktoré zabezpečia, aby strategické investície pokračovali na udržateľnej úrovni.

Dnešný návrh obsahuje tieto hlavné prvky:

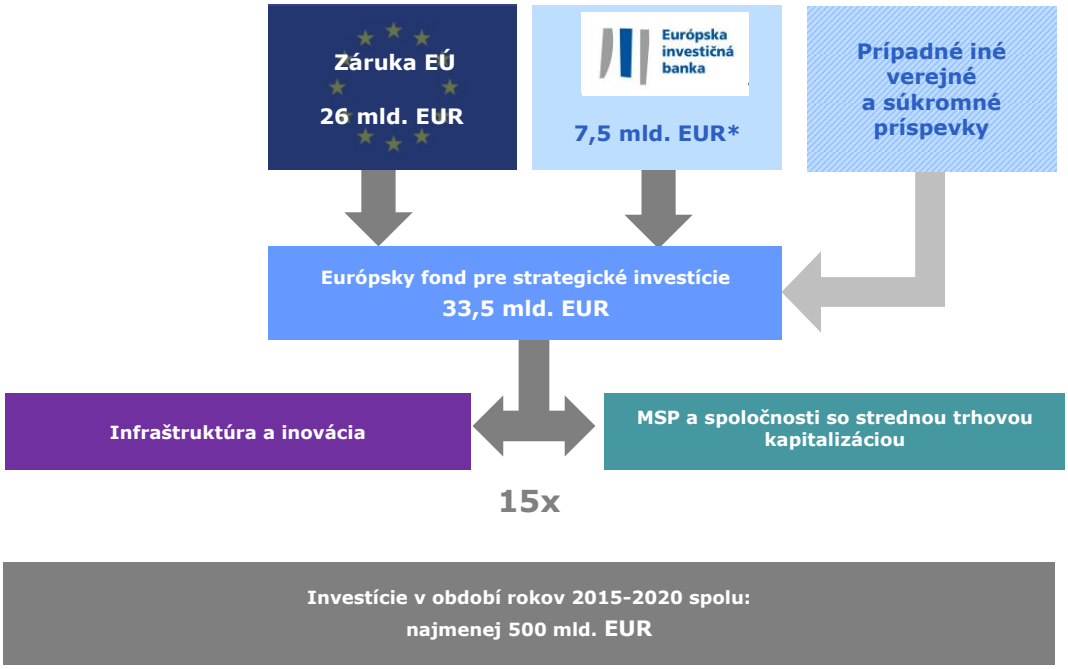
EFSI 2.0 – predĺženie trvania, zvýšenie účinnosti a posilnenie zásady doplnkovosti (prvý pilier):

Okrem predĺženia trvania a zvýšenia účinnosti dnes predkladaný legislatívny návrh posilňuje doplnkovosť, pričom sa zameriava na zlyhania trhu a suboptimálne investičné situácie, aby sa zaistila vyššia miera zapojenia investícií súkromného sektora. Aby bol vplyv tejto iniciatívy čo najväčší, EFSI by sa mal okrem zvyšovania objemu investícií naďalej sústreďovať predovšetkým na kvalitu investičných projektov (tých, ktoré vedú k vyššej produktivite a konkurencieschopnosti). Cezhraničné projekty v oblasti infraštruktúry vrátane súvisiacich služieb boli vzhľadom na ich význam pre jednotný trh osobitne označené za projekty prinášajúce doplnkovosť. EFSI sa bude okrem toho v budúcnosti ešte viac zameriavať na udržateľné investície vo všetkých sektoroch s cieľom pokračovať v plnení cieľov parížskej dohody o zmene klímy (COP21) a prispievať k prechodu na zdrojovo efektívne obehové hospodárstvo s nulovými emisiami uhlíka[4] v súlade s programom 2030 a cieľmi udržateľného rozvoja. Zároveň sa navrhuje orientovať väčšiu časť

[3] EUCO 26/16.

[4] Pri projektoch v oblasti dopravy a energetiky Komisia navrhuje, aby sa EFSI ešte viac sústreďoval na politické priority EÚ vymedzené v rámci Nástroja na prepájanie Európy a v usmerneniach k transeurópskej dopravnej sieti TEN-T. Komisia navyše uznáva, že je dôležité využívať časť rozpočtu EÚ (napr. tú, ktorá je k dispozícii v rámci Nástroja na prepájanie Európy) vo forme grantov v kombinácii s EFSI. Kombinované využívanie grantov a EFSI umožní, aby projekty boli ekonomicky životaschopné a finančne realizovateľné, vďaka čomu sa zvýši pridaná hodnota výdavkov Únie tým, že sa pritiahnu dodatočné zdroje od súkromných investorov.

financovania na MSP vzhľadom na to, že absorpcia prostriedkov na trhu bola v rámci okna pre MSP obzvlášť rýchla a výsledky EFSI v rámci nej prekonávajú všetky očakávania. Na posilnenie podpory zameranej na sociálne podnikanie a mikrofinancovanie[5] bol napokon navrhnutý súbor nových finančných nástrojov, ktoré spájajú zdroje z programu Európskej únie v oblasti zamestnanosti a sociálnej inovácie (EaSI) a z EFSI.

*Konečné schválenie sa ešte očakáva.

Dôležitým cieľom EFSI 2.0 je zlepšiť geografické pokrytie EFSI a jeho využívanie v menej rozvinutých alebo prechodných regiónoch. V tejto súvislosti je kombinácia EFSI s inými zdrojmi financovania Únie vrátane európskych štrukturálnych a investičných fondov (ESIF) kľúčovým prvkom[6]. Na uľahčenie takéhoto kombinovania Komisia dnes prijala návrh na zjednodušenie nariadenia o spoločných ustanoveniach. Zároveň sa posilní Európske centrum investičného poradenstva na regionálnej aj miestnej úrovni, aby sa aktívne podieľalo na sektorovej a geografickej diverzifikácii EFSI.

Navrhuje sa taktiež zlepšiť transparentnosť investičných rozhodnutí a postupov riadenia. Investičný výbor bude musieť vo svojich rozhodnutiach, ktoré sú zverejňované, podrobnejšie vysvetľovať dôvody, prečo sa domnieva, že na určitú operáciu by sa mala vzťahovať záruka EÚ, a to najmä pokiaľ ide o doplnkovosť. Okrem toho sa po podpísaní operácie v rámci záruky EÚ uverejní hodnotiaca tabuľka

[5] Očakáva sa, že celková suma finančných nástrojov na podporu sociálnych podnikov a mikrofinancovania v dôsledku toho prekročí 1 mld. EUR v porovnaní s pôvodne vyčlenenými 193 mil. EUR v rámci tretej osi EaSI a že na úrovni konečného prijímateľa zmobilizuje približne 3 mld. EUR celkového financovania vrátane prostriedkov zo súkromného sektora.

[6] Komisia už k tejto problematike uverejnila konkrétne usmernenie (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/efsi_esif_compl_en.pdf) a bude ďalej zjednodušovať celkový rámec na vypracúvanie takýchto kombinácií.

ukazovateľov. Súčasťou tohto návrhu je aj povinnosť pre Európsku investičnú banku (EIB) a Európsky investičný fond (EIF) informovať konečných príjemcov vrátane MSP o existencii podpory z EFSI.

Posilnenie technickej pomoci (druhý pilier):

Technická pomoc Európskeho centra investičného poradenstva bude prostredníctvom dohôd s príslušnými miestnymi aktérmi poskytovaná bližšie k danej lokalite. Cielenejšia a individualizovaná technická pomoc bude k dispozícii aj pre projekty, do ktorých sú zapojené viaceré členské štáty, pre projekty, ktoré prispievajú k dosiahnutiu cieľov COP21 a pre kombináciu EFSI s inými zdrojmi financovania Únie, ako sú napríklad európske štrukturálne a investičné fondy, Horizont 2020, Nástroj na prepájanie Európy. V návrhu o EFSI 2.0 sa v tejto súvislosti takisto stanovuje, že centrum by malo aktívne napomáhať dosiahnutie cieľa sektorovej a geografickej diverzifikácie EFSI tým, že podporí EIB v jej úsilí iniciovať nové projekty v prípade potreby priamo na mieste.

Komisia v tejto súvislosti preskúma možnosť určiť na svojich zastúpeniach v členských štátoch špecializovaných európskych investičných vyslancov, ktorí by spolupracovali s príslušnými útvarmi Komisie v jednom tíme zodpovednom za investičnú politiku.

Odstránenie prekážok pre investície a ďalšie prehĺbenie jednotného trhu (tretí pilier):

Všeobecné podnikateľské prostredie je dôležitým prvkom, pokiaľ ide o podporu udržateľných investícií. Niektoré z opatrení na jeho zlepšenie sa musia vykonať na vnútroštátnej úrovni, iné problémy je zase možné užitočne riešiť **na európskej úrovni**. Komisia v rámci úsilia, ktoré vyvíja na zlepšenie investičného prostredia v Európe, už predložila niekoľko konkrétnych iniciatív, ktorých cieľom je napomôcť investovanie a uľahčiť financovanie reálnej ekonomiky, ako napríklad zníženie kapitálových požiadaviek pre poisťovne a zaisťovne, pokiaľ ide o investície do infraštruktúry, a prijatie praktických usmernení o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci v kontexte verejného financovania infraštruktúry. Okrem toho stratégie energetickej únie, únie kapitálových trhov, jednotného trhu a digitálneho jednotného trhu, ako aj balík predpisov o obehovom hospodárstve a medzinárodné obchodné a investičné dohody zahŕňajú osobitné opatrenia, ktorými sa – ak sa v plnej miere realizujú – odstránia prekážky, podporí inovácia a ďalej zlepší prostredie pre investície. Energetická únia napríklad prispeje k zvýšeniu istoty *ex ante* v prípade verejného účtovníctva pre konkrétne odvetvia, ako je napríklad energetická efektívnosť. Eurostat ďalej rozpracoval a objasnil príslušné pravidlá verejného účtovníctva (ESA 2010), najmä v oblasti verejno-súkromných partnerstiev (PPP). Dňa 29. septembra 2016 sa zverejní návod na štatistické spracúvanie údajov o verejno-súkromných partnerstvách, vypracovaný v spolupráci s EIB a určený hlavne zainteresovaným stranám v súkromnom sektore. Na toto zverejnenie bude nadväzovať činná informačná kampaň. Okrem toho ako sa zdôraznilo v oznámení z 1. júna, Eurostat pozorne monitoruje vplyv pravidiel verejného účtovníctva na vytváranie verejno-súkromných partnerstiev v rôznych odvetviach a v prípade potreby prijme ďalšie opatrenia.

Únia kapitálových trhov[7] pomôže odstrániť finančné prekážky brániace investíciám. Na tieto účely sa zvažujú ďalšie zmeny smernice Solventnosť II v súvislosti s investíciami poisťovateľov do infraštruktúrnych korporácií a zmeny regulačného rámca pre trh rizikového kapitálu. Ako súčasť nadchádzajúcej revízie právnych predpisov o bankovníctve, ktorá bude prijatá do konca roka, Komisia zároveň navrhne zníženie kapitálových požiadaviek, ktoré sa uplatňujú na banky, keď investujú do infraštruktúrnych aktív. Na uvoľnenie plného potenciálu investícií v Európe sú nevyhnutné aj iniciatívy zamerané na ďalšie posilnenie jednotného trhu pre tovar a služby. Stratégia jednotného trhu pomôže vytvoriť nové podnikateľské príležitosti a odstrániť existujúce regulačné a administratívne prekážky, najmä pre poskytovateľov služieb, ktorí chcú rozšíriť svoje pôsobenie do celej Európy. Pokračuje sa v práci na konkrétnych návrhoch súvisiacich s presadzovaním pravidiel jednotného trhu, ako aj opatreniach v oblasti služieb pre podniky, reštrukturalizácie a platobnej neschopnosti podnikov a vytvorenia jednoduchého, moderného systému DPH odolného voči podvodom. Stratégia digitálneho jednotného trhu zvýši regulačnú istotu v digitálnom odvetví. Komisia skúma podobu návrhu jednotného rámca EÚ pre oprávnenia, ktorý by sa priamo vzťahoval na veľké projekty s cezhraničným rozmerom alebo na rozsiahle investičné platformy, ktoré zahŕňajú spolufinancovanie zo strany jednotlivých štátov.

Členské štáty by mali zintenzívniť svoje úsilie pri vykonávaní potrebných reforiem zameraných na odstraňovanie prekážok brániacich investíciám, ktoré sa zistili v rámci európskeho semestra. Týka sa to oblastí, ako napríklad platobná neschopnosť, verejné obstarávanie, súdne systémy a efektívnosť verejnej správy či predpisy pre jednotlivé odvetvia. Tieto reformy určené v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny sú nevyhnutnou podmienkou na udržanie a zvýšenie úrovne investícií v členských štátoch so zreteľom na národné špecifiká. O odporúčaniach týkajúcich sa reforiem v oblasti investícií sa bude rokovať v rôznych zloženiach Rady na jeseň. V tejto súvislosti a v rámci prípravy európskeho semestra 2017 Komisia takisto zaktualizuje posúdenia problémov týkajúcich sa investičných prostredí členských štátov, ktoré sa opäť uverejnia spolu s ročným prieskumom rastu.

II. Európsky vonkajší investičný plán

Investície sú takisto kľúčovým faktorom pri premene rozvojovej politiky a pomoci s cieľom viac podporiť plnenie cieľov udržateľného rozvoja a riešiť viaceré výzvy v susedstve EÚ a Afrike. Inteligentné a udržateľné investície môžu zohrávať zásadnú úlohu pri podpore zamestnanosti a rastu v rozvojových krajinách, keďže prinášajú väčšiu stabilitu a zlepšujú podmienky v teréne v nestabilných krajinách postihnutých konfliktami.

Európska rada schválila 28. júna 2016 návrh Komisie na nový rámec partnerstva s tretími krajinami[8]. Tento rámec je založený na predpoklade, že riešenie migračných výziev si vyžaduje spoločné úsilie EÚ plne začlenené do celkového vzťahu EÚ s partnerskými krajinami a podporované všetkými príslušnými politikami a nástrojmi

[7] Pozri dnes prijaté oznámenie „Únia kapitálových trhov – urýchlenie reformy“ COM(2016) 601.

[8] EUCO 26/16.

EÚ. V snahe riešiť migračné toky sa vypracúvajú dohody s partnerskými krajinami na dosiahnutie krátkodobých cieľov týkajúcich sa záchrany životov na mori, zvýšenia miery návratu a umožnenia migrantom a utečencom zostať v blízkosti domova.

Na riešenie faktorov predstavujúcich základné príčiny migrácie v Afrike aj v susedstve EÚ a v snahe podporiť partnerov pri zvládaní jej dôsledkov je potrebné zaujať nový prístup, ktorý by spočíval vo financovaní investícií a odstraňovaní prekážok pre súkromné investície. V roku 2015 viac ako 60 miliónov ľudí opustilo svoje miesto pôvodu, aby našli lepší život, buď preto, že sa snažili uniknúť pred konfliktami a vojnami, či preto, že hospodárske príležitosti, ktoré mali doma, boli obmedzené. Krajiny severnej Afriky a Stredného východu boli útočiskom pre približne 40 % všetkých vysídlených osôb na celom svete a subsaharská Afrika ďalších pre ďalších 30 %. Kombinácia vysokého počtu vysídlených osôb a nepriaznivých hospodárskych vyhliadok predstavuje pre Úniu a jej partnerské krajiny spoločnú výzvu.

Snahou vonkajších politík Únie, najmä jej rozvojovej politiky a susedskej politiky, je presadzovať hodnoty a záujmy Únie, a to aj podporou prosperity. Nutným predpokladom trvalo udržateľného rozvoja je hospodársky rast, v rozvojových krajinách však v súčasnosti zaznamenáva svoju najnižšiu úroveň od roku 2003. Nestabilita a konflikty v Afrike a v susedstve EÚ boli znásobené celosvetovou hospodárskou krízou, čo viedlo k vyššej celkovej zadlženosti. Spoločnosti čelia úverovej kríze, čo sťažuje prístup k financovaniu prepotrebných investícií. Neudržateľné využívanie prírodných zdrojov nezriedka pripravuje rozvojové krajiny o možné zdroje hospodárskeho rastu.

Pokiaľ ide o priame zahraničné investície smerujúce do rozvojových krajín, iba 6 % z nich ide do nestabilných krajín[9], a investície na obyvateľa sa tak ocitajú na úrovni takmer päťkrát nižšej než v iných rozvojových krajinách. Podobne náklady na začatie podnikania sú takmer trikrát vyššie v nestabilných krajinách než v krajinách, ktoré k nestabilným nepatria. Rast v Afrike sa spomalil a dosiahol najslabšie úrovne za posledné roky, bez ohľadu na pokračujúci demografický rast. V spojení so závažnými bezpečnostnými problémami tento trend zhoršuje chudobu, brzdí trvalo udržateľný rozvoj a ústi do takých hospodárskych a sociálnych podmienok, ktoré často patria k základným príčinám migrácie.

Výraznejšie sústredenie sa na investovanie je takisto kľúčovým aspektom programu trvalo udržateľného rozvoja OSN do roku 2030[10], jeho cieľov udržateľného rozvoja a akčného programu z Addis Abeby o financovaní rozvoja. Hoci oficiálna rozvojová pomoc je v prípade najchudobnejších krajín a nestabilných krajín naďalej nevyhnutná pri ich úsilí bojovať proti chudobe a dosiahnuť trvalo udržateľný rozvoj, čoraz viac získavajú na váhe iné nástroje financovania našich partnerských krajín vrátane investícií, obchodu, mobilizácie domácich zdrojov a dobrej správy vecí verejných. Z hospodárskeho hľadiska je potrebný nový prístup, ktorým priláka najmä investície súkromného sektora s cieľom podnietiť investovanie v rozsahu potrebnom na riešenie hospodárskych, sociálnych a environmentálnych problémov. Cieľom záväzkov, ktoré

[9] V roku 2012 tento údaj predstavoval 38,7 mld. EUR podľa správy OECD „States of Fragility“ (nestabilné krajiny) z roku 2015.

[10] http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/

medzinárodné spoločenstvo[11] vrátane Európskej únie a jej členských štátov prijali v Addis Abebe, je podporovať inkluzívnu hospodársku prosperitu na účely zlepšenia kvality života ľudí a pri súčasnej ochrane životného prostredia. Veľmi dôležitou súčasťou tohto procesu[12] je podpora dostupného a stabilného prístupu k financovaniu.

Tento nový cielený prístup pomôže podporiť trvalo udržateľný rozvoj v partnerských krajinách, ktoré sa následne stanú rastovými trhmi budúcnosti. Poskytne aj príležitosti pre súkromné podniky prostredníctvom obchodu a investícií, a to aj z Európy, čím zároveň podporí európsku hospodársku diplomaciu a prispeje k európskemu hospodárskemu rastu. Bude podporovať vykonávanie nového rámca partnerstva, ktorý EÚ navrhuje partnerským krajinám.

V záujme dosiahnutia týchto cieľov, ktoré plne zodpovedajú globálnej stratégii EÚ v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky[13] a revidovanej európskej susedskej politike[14], **Komisia prvýkrát predkladá ambiciózny plán, najprv pre Afriku a susedstvo EÚ**. Zároveň pôjde o dôležitý príspevok, ktorý EÚ predstaví svojim partnerom na nadchádzajúcom Valnom zhromaždení OSN v New Yorku, ktorého rokovania budú zamerané na rozdelenie globálnej zodpovednosti za riešenie dlhodobých trendov v oblasti migrácie.

Balík Európskeho vonkajšieho investičného plánu

Súčasťou balíka EIP, ktorý Komisia dnes prijala, sú:

1. Návrh nariadenia o Európskom fonde pre trvalo udržateľný rozvoj (EFSD) a o zriadení záruky EFSD a záručného fondu EFSD;

2. Správa Komisie o strednodobom preskúmaní uplatňovania rozhodnutia č. 466/2014/EÚ, pokiaľ ide o záruku EÚ Európskej investičnej banke za straty z finančných operácií na podporu investičných projektov mimo Únie;

3. Návrh Komisie na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa EIB poskytuje záruka EÚ za straty z finančných operácií na podporu investičných projektov mimo Únie;

4. Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o vonkajšej činnosti EIB s rozpočtovou zárukou EÚ za rok 2015;

5. Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie Rady č. 480/2009, ktorým sa zriaďuje Garančný fond pre vonkajšie opatrenia;

[11] Akčný program z Addis Abeby o financovaní rozvoja.

[12] Uvedený proces zahŕňa mobilizáciu domácich zdrojov, oficiálnu rozvojovú pomoc a mobilizáciu investícií v regulačných rámcoch, ktoré vytvárajú správne stimuly.

[13] K dispozícii na http://europa.eu/globalstrategy/sites/globalstrategy/files/eugs_review_web.pdf

[14] Spoločné oznámenie „Preskúmanie európskej susedskej politiky“, JOIN(2015) 50 final z 18. novembra 2015.

6. Návrh rozhodnutia Komisie o jednotlivom opatrení „zriadenie africkej investičnej platformy“ a o zrušení rozhodnutia C(2015) 5210;

7. Návrh rozhodnutia Komisie o „susedskej investičnej platforme“, ktorým sa mení rozhodnutie Komisie C(2016) 3436 o investičnom nástroji európskej susedskej politiky v rámci nástroja európskeho susedstva a

8. Návrh rozhodnutia Komisie o jednotlivom opatrení na príspevok do záručného fondu EFSD, ktorý sa má financovať z 11. európskeho rozvojového fondu.

Hlavné prvky Európskeho vonkajšieho investičného plánu

Európskym vonkajším investičným plánom sa zabezpečuje súdržný európsky prístup k investíciám mimo EÚ kombináciou existujúcich nástrojov s troma významnými inovačnými prvkami. Po prvé, kombinuje v jednom ucelenom pláne rôzne opatrenia na podporu lepšieho podnikateľského a širšieho politického prostredia v partnerských krajinách, čo sa týka prístupu k financovaniu a vypracúvania ekonomicky životaschopných projektov. Po druhé, zriaďuje jednotné kontaktné miesto pre žiadosti o financovanie investícií, čím sa zabezpečí efektívnosť a zapájanie verejných finančných inštitúcií a súkromného sektora. Po tretie, vďaka novému záručnému mechanizmu rieši osobitné potreby, pokiaľ ide o súkromné investície v rizikovejších prostrediach.

Európsky vonkajší investičný plán predstavuje nový prístup k spôsobu, akým Únia v krajinách mimo Európy podporuje trvalo udržateľný rozvoj. V rámci plánu sa identifikujú a pripravujú investičné projekty a poskytuje sa im podpora. Plán poskytuje integrovaný rámec pre partnerstvo, ktorý umožňuje plnú spoluprácu medzi EÚ, jej členskými štátmi, medzinárodnými finančnými inštitúciami, inými darcami, orgánmi verejnej moci a súkromným sektorom. Zlepší spôsob, akým sa využívajú obmedzené verejné finančné prostriedky a spôsob, akým orgány verejnej moci a súkromní investori spolupracujú na investičných projektoch[15]. Takisto bude podporovať reformy potrebné na boj proti korupcii, zlepšenie správy hospodárskych záležitostí a miestnych podnikateľských prostredí, a to v plnej spolupráci s dotknutými partnerskými krajinami.

Tento plán sa zameriava na podporu investícií a vytvárania pracovných miest v Afrike a v susedstve EÚ, prilákaním financovania, najmä zo súkromného sektora. Opiera sa o nadobudnuté skúsenosti s Európskym fondom pre strategické investície a využíva odborné znalosti Komisie, EIB a iných inštitúcií s investičnými nástrojmi pre rozvojové krajiny.

Tento plán bude fungovať popri existujúcich nástrojoch v oblasti medzinárodnej spolupráce a rozvoja a bude ich dopĺňať. V snahe dosiahnuť krátkodobé ciele

[15] Ako ďalší spôsob, ako prispieť ku koordinovanému európskemu prístupu k migrácii požadovanému v oznámení zo 7. júna, a ako doplnok k vonkajšiemu investičného plánu Komisia preskúma možnosť EÚ stať sa akcionárom Rozvojovej banky Rady Európy.

rámca partnerstva bude predovšetkým dopĺňať projekty s partnerskými krajinami v rámci núdzového trustového fondu Európskej únie pre Afriku[16] a Regionálneho trustového fondu Európskej únie, ktorý vznikol v reakcii na sýrsku krízu[17]. Bude tak robiť posilňovaním dlhodobých stratégií rozvoja, ktoré predstavujú skutočné hospodárske príležitosti pre miestnych obyvateľov a reintegrovaných migrantov, vďaka čomu bude odstraňovať základné príčiny migrácie. Plán bude v tomto smere predstavovať kľúčový nástroj na dosahovanie cieľov udržateľného rozvoja a dosiahnutie pákového efektu ďalších zdrojov na rozvoj v súlade s akčným programom z Addis Abeby o financovaní rozvoja. V susedstve EÚ bude podporovať ekonomický rozvoj, aby sa postupne dosiahla stabilizácia a prechod od núdzových k štrukturálnym reakciám. Možnosť smerovať investície na základe tohto plánu do energie z udržateľných a obnoviteľných zdrojov zároveň prispeje k plneniu COP 21.

Na splnenie svojho ústredného cieľa, ktorým je vytváranie pracovných miest a udržateľný rast, plán obsahuje tri hlavné časti:

i) mobilizácia investícií;

ii) posilnenie technickej pomoci a

iii) podpora hospodárskych a štrukturálnych reforiem na zlepšenie podnikateľského a širšieho politického prostredia.

Tieto priority sú inšpirované hlavnými zásadami Investičného plánu pre Európu a skúsenosťami nadobudnutými v súvislosti s ním. Štrukturálne a inštitucionálne reformy a zlepšenie celkového podnikateľského prostredia sú nevyhnutnou oporou dlhodobého a udržateľného rastu. Bez tohto by vplyv investícií mohol mať krátku životnosť.

Účinne zvýšiť investície v partnerských krajinách si vyžaduje osobitnú analýzu a individualizované reakcie. Platí to najmä v partnerských krajinách, ktoré sú poznačené nestabilnou situáciou, konfliktom, veľkou mierou vysťahovalectva a majú slabé inštitúcie verejného sektora. Na tieto účely sa v rámci plánu zavedú konkrétne „investičné okná“.

1. Mobilizácia investícií

Komisia navrhuje vytvoriť investičné príležitosti v partnerských krajinách využitím pákového efektu existujúcich zdrojov EÚ podobne ako v Investičnom pláne pre Európu a v rámci EFSI. Ťažisko európskeho vonkajšieho investičného plánu spočíva vo vytvorení nového **Európskeho fondu pre trvalo udržateľný rozvoj (EFSD)[18]**. Európsky fond pre trvalo udržateľný rozvoj bude pozostávať z regionálnych investičných platforiem, ktoré budú spájať financovanie z existujúcich nástrojov

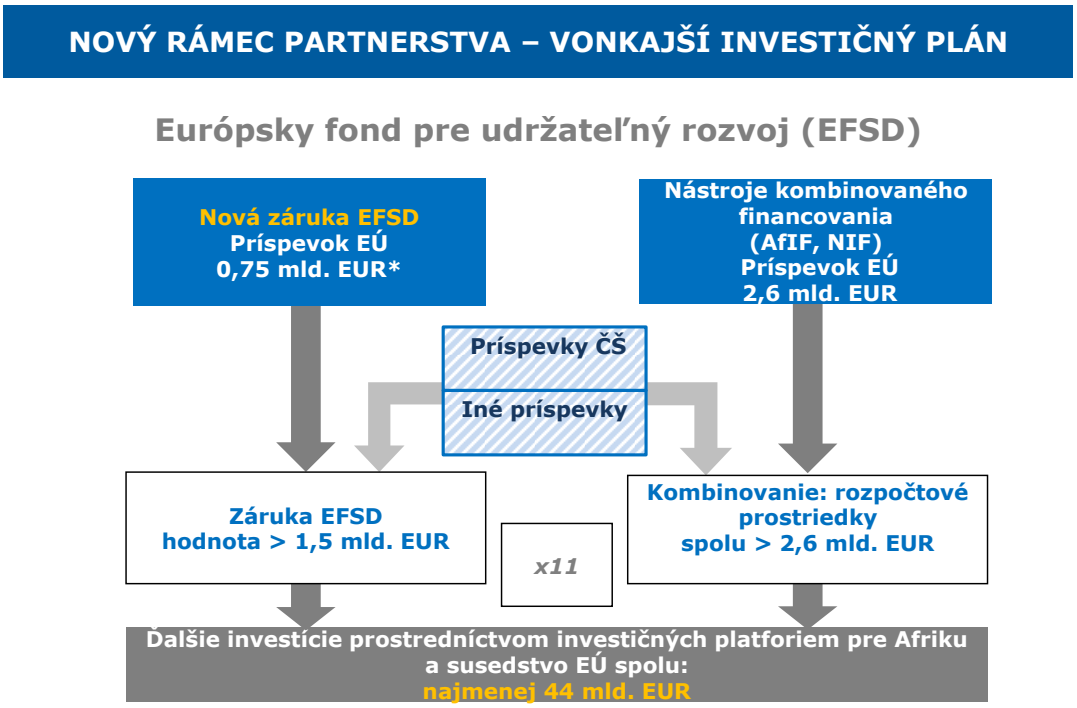
[16] C(2015) 7293 final z 20. októbra 2015.

[17] C(2014) 9615 final z 10. decembra 2014.

[18] Návrh Komisie na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o Európskom fonde pre trvalo udržateľný rozvoj (EFSD) a o zriadení záruky EFSD a záručného fondu EFSD, COM(2016) 586.

kombinovaného financovania[19] so zárukou EFSD zo zdrojov plynúcich z rozpočtu EÚ a 11. Európskeho rozvojového fondu[20]. Riadiaca štruktúra EFSD zabezpečí úzku koordináciu s činnosťami uskutočňovanými v rámci navrhovaného rozšíreného mandátu EIB na poskytovanie úverov tretím krajinám vrátane jej novej iniciatívy „odolnosť“ a investičného nástroja AKT.

Očakáva sa, že EFSD na základe príspevku vo výške 3,35 mld. EUR z rozpočtu EÚ a Európskeho rozvojového fondu **vygeneruje dodatočné verejné a súkromné investície** a **mobilizuje tak celkové investície vo výške 44 mld. EUR**. V záujme účinnejšieho dosahu a zlepšenia efektívnosti nového fondu Komisia vyzýva členské štáty a ostatných partnerov, aby poskytli príspevky zodpovedajúce uvedenému príspevku EÚ. Ak poskytnú prostriedky zodpovedajúce výške záruky EÚ pri ďalej opísanej flexibilite, celkový objem dodatočných investícií by mohol dosiahnuť 62 mld. EUR. Ak poskytnú aj príspevky zodpovedajúce príspevku na kombináciu, táto suma by mohla predstavovať 88 mld. EUR.

* Plus podmienený záväzok vo výške 0,75 billion EUR.

[19] Pokiaľ ide o Afriku, pozri rozhodnutie Komisie (2015) 5210 a pokiaľ ide o susedstvo, pozri vykonávacie rozhodnutie Komisie (2016) 3436.

[20] Vnútorná dohoda medzi zástupcami vlád členských štátov Európskej únie zasadajúcimi v Rade o financovaní pomoci Európskej únie na základe viacročného finančného rámca na obdobie rokov 2014 – 2020 v súlade s Dohodou o partnerstve AKT – EÚ a o poskytnutí finančnej pomoci zámorským krajinám a územiam, na ktoré sa vzťahuje štvrtá časť Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 210, 6.8.2013, s. 1).

1.1 Ako to bude fungovať?

Spojením existujúcich a zavedených nástrojov kombinovaného financovania s novou, dodatočnou zárukou v jednom koherentnom rámci sa vytvorí „**jednotné kontaktné miesto**“ pre verejných a súkromných investorov. Partnerom to umožní rýchlo nájsť najvhodnejšie produkty a zabezpečiť, aby sa zrealizovali projekty, ktoré vytvárajú pracovné miesta a prispievajú k udržateľnému rozvoju.

Prvé dve regionálne investičné platformy sa budú vzťahovať na Afriku a susedstvo (južné a východné) EÚ s možnosťou rozšírenia pôsobnosti na iné regióny v neskoršej fáze. Nové platformy budú kombinovať existujúce nástroje kombinovaného financovania [investičný nástroj pre Afriku (AfIF) a investičný nástroj európskej susedskej politiky (NIF)] s upravenými cieľmi a novými úlohami. Záruka EFSD pomôže zvýšiť úver a zintenzívniť pákový efekt v prospech konečných príjemcov a projektov. Nový prístup umožní zdieľať riziko súvisiace s investíciami s inými investormi, predovšetkým so súkromnými subjektmi. Umožní prilákať súkromné investície tak, že napraví hlavné faktory, ktoré tomu v súčasnosti bránia.

Na špecifických projektoch sa spoločne dohodnú všetky zainteresované strany rýchlym postupom. Hoci krajiny v Afrike a v susedstve EÚ často čelia rovnakým problémom, je potrebné zohľadňovať osobitné regionálne alebo odvetvové podmienky. Intenzívne zapájanie a prevzatie zodpovednosti partnerských krajín pri vypracúvaní a vykonávaní projektov bude teda mať rozhodujúci význam. Finančné inštitúcie, ktoré už pôsobia v príslušných regiónoch, budú vyzvané na predloženie svojich vlastných návrhov, aby mohli využívať novú záruku. V záujme ďalšieho skvalitňovania a posilňovania vplyvu investičnej stratégie bude EIB súčasne s tým, že je jednou z hlavných vykonávajúcich finančných inštitúcií, poskytovať aj poradnú úlohu. Pozornosť sa bude sústreďovať na sociálno-ekonomické odvetvia a najmä infraštruktúru vrátane energetiky, vodohospodárstva, dopravy, informačných a komunikačných technológií, životného prostredia a sociálnej infraštruktúry, ako aj investície do ľudského kapitálu a prístup k financiám pre mikropodniky, malé a stredné podniky, s osobitným dôrazom na vytváranie pracovných miest, a to aj pre mladých ľudí a ženy.

EIB ako strategický partner EÚ pre investície podporí túto iniciatívu EÚ financovaním investícií oprávnených v rámci EFSD a podnecovaním ďalších zdrojov financovania, najmä zo súkromného sektora.

1.2. Posilnenie vplyvu

Podobne ako napríklad EFSI a viaceré finančné nástroje podporované z nástrojov kombinovaného financovania EÚ od roku 2007 bude nová záruka EFSD mobilizovať dodatočné investície, najmä od súkromných investorov. Komisia vytvorí „investičné okná“, prostredníctvom ktorých budú investície zamerané na konkrétne regióny, krajiny alebo odvetvia. Záruka sa poskytne oprávneným protistranám (finančným inštitúciám alebo súkromným investorom) prostredníctvom dohôd o záruke, ktorými sa budú vykonávať jednotlivé investičné okná. Tieto protistrany budú zase poskytovať podporu (prostredníctvom úverov, záruk, kapitálu alebo podobných produktov) pre vybrané portfóliá investičných projektov a zabezpečovať, aby krytie zárukou bolo prenesené na konečných príjemcov. Komisia na základe konzervatívnych odhadov očakáva, že každé zaručené euro zmobilizuje celkovo viac ako desať eur investícií.

Komisia navrhuje inovačný systém, podľa ktorého by záruka 1,5 mld. EUR krytá rozpočtom EÚ bola zabezpečená záručným fondom so 750 mil. EUR[21], aby sa maximalizoval vplyv novej záruky EFSD a dosiahla sa kritická hodnota, ktorá povedie k výsledkom zodpovedajúcim zisteným potrebám. Vplyv novej záruky EFSD sa výrazne posilní, ak členské štáty rozhodnú o dodatočnom príspevku vo výške najmenej 750 mil. EUR poskytnutom vo forme **záruky druhej straty**, pričom k výzve na jej uplatnenie by došlo iba v nepravdepodobnom prípade strát väčších ako 1,5 mld. EUR. Prispievajúce členské štáty by neniesli žiadne podmienené záväzky presahujúce výšku ich záruky. Členské štáty budú môcť prispievať aj v hotovosti. Dôležité je, že v kontexte posudzovania verejných financií v rámci Paktu stability a rastu zaujme Komisia priaznivé stanovisko k príspevkom členských štátov do fondu, v súlade s prístupom v rámci EFSI[22]. V prípade peňažných príspevkov členských štátov by sa tieto príspevky mali v zásade považovať za jednorazové opatrenia. Záruka členského štátu by v zásade nemala mať vplyv na deficit verejných financií, pokiaľ nedôjde k výzve na jej uplatnenie[23].

Členským štátom, ktoré prispejú k zvýšeniu záruky EFSD, by sa okrem toho povolilo, aby si určili osobitný účel, na ktorý sa ich príspevok vyčlení. Možno tak urobiť podľa regiónu alebo odvetvia. Pomôže to zosúladiť cieľ spočívajúci v maximalizovaní vplyvu vonkajšieho investičného plánu s prioritami členských štátov.

1.3 Kto rozhoduje?

Komisii budú poskytovať poradenstvo Strategická rada a dva prevádzkové panely, jeden pre každú regionálnu investičnú platformu. Komisia bude riadiť sekretariát EFSD, ktorý zabezpečí vykonávanie všetkých úloh a funkcií, ktoré sú potrebné na splnenie cieľov EIP. Strategická rada, ktorej spoločne predsedajú zástupcovia Komisie a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a ktorá je zložená z členských štátov a EIB, bude poskytovať strategické usmernenie a pomáhať Komisii stanoviť celkové investičné ciele, pokiaľ ide o využitie záruky EFSD, pričom zabezpečí koordináciu a súdržnosť medzi regionálnymi investičnými platformami a mandátom na poskytovanie úverov tretím krajinám, iniciatívy pre odolnosť a investičného nástroja AKT, ktoré spravuje EIB. EIB bude aktívne prispievať prostredníctvom poradenstva poskytovaného Komisii, pokiaľ ide o prevádzkové riadenie záruky.

Zaistí sa riadne technické posúdenie a hĺbková analýza, ako aj rýchla realizácia jednotlivých projektov. Skôr, ako Komisia schváli investičné návrhy, prijateľnosť pre

[21] Suma pochádzajúca z rozpočtu Únie aj z 11. Európskeho rozvojového fondu. Okrem toho tu bude podmienený záväzok vo výške 0,75 mld. EUR.

[22] Pozri oznámenie Komisie „Optimálne využívanie flexibility v rámci existujúcich pravidiel Paktu stability a rastu“ z 13. januára 2015, COM(2015) 12 final.

[23] Peňažné príspevky by sa mali v zásade považovať za jednorazové opatrenia, ktoré pri posudzovaní potrebných fiškálnych úprav v rámci Paktu stability a rastu nemajú žiadny vplyv na príslušnú fiškálnu pozíciu. Vnútroštátna záruka by v zásade nemala mať vplyv na deficit verejných financií, pretože sa nevyžaduje žiadne vyplácanie hotovostných prostriedkov vopred, ani vplyv na pomer verejného dlhu, pokiaľ nedôjde k uplatneniu záruky. Posúdenie toho, ako by daná záruka ovplyvnila deficit alebo dlh členského štátu, vykoná v praxi príslušný štatistický orgán.

banky a riziko projektov posúdia oprávnené protistrany a overia nezávislí odborníci, aby sa zabezpečila dôveryhodnosť z pohľadu súkromného sektora. V prípade každého investičného okna sa samostatne rozhodne o podrobných praktických spôsoboch vykonávania záruky.

2. Posilnenie technickej pomoci s partnerskými krajinami

Aby sa zmobilizovalo viac investícií, je potrebné vypracovať finančne spoľahlivé, príťažlivé a prepracované projekty. V kontexte EIP Komisia vynaložila značné zdroje na technickú pomoc s cieľom pomôcť partnerským krajinám pritiahnuť investície, a to vypracovaním väčšieho počtu projektov prijateľných pre banky a ich predstavením medzinárodnej investorskej komunite. Komisia bude vychádzať zo skúseností samotnej EÚ, ktoré získala v rámci Investičného plánu pre Európu, najmä pokiaľ ide o vytvorenie Európskeho centra investičného poradenstva a Európskeho portálu investičných projektov.

Technická pomoc sa zameria na lepšiu prípravu a podporu projektov tak, aby prilákali viac investícií, a to prostredníctvom finančného krytia určeného na technickú pomoc, ktorej podobu navrhnú regionálne investičné platformy EFSD. Existujúca technická pomoc v partnerských krajinách na rozvoj súkromného sektora prostredníctvom zameraných tematických, vnútroštátnych a regionálnych programov EÚ sa preorientuje s cieľom zabezpečiť, aby sa podieľala na dosahovaní celkových cieľov EIP, a najmä aby priťahovala udržateľné investície.

Zviditeľnenie možností financovania z EÚ a informovanosť o nich, ako aj technická podpora sa zabezpečí prostredníctvom internetového portálu projektov.

Komisia sa bude zároveň usilovať o štruktúrovaný dialóg s cieľom pochopiť potreby a obmedzenia miestneho súkromného sektora a stimulovať potenciál európskeho súkromného sektora investovať do podnikov v partnerských krajinách a zapájať ich do spolupráce. Okrem toho bude Komisia taktiež v koordinácii s členskými štátmi uľahčovať a podporovať inkluzívne verejno-súkromné politické dialógy v partnerských krajinách v snahe identifikovať hlavné výzvy a príležitosti. Komisia takisto zabezpečí cielené budovanie kapacít pre zástupcov súkromného sektora vrátane obchodných komôr, sociálnych partnerov a organizácií zastupujúcich mikropodniky, malé a stredné podniky a podnikateľky.

3. Lepšia správa hospodárskych záležitostí, širšie politické a podnikateľské prostredie a zapojenie súkromného sektora

Plán sa zameriava aj na zlepšenie podnikateľského prostredia v partnerských krajinách. To sa dosiahne posilnením hospodárskeho a sociálneho politického dialógu medzi EÚ a partnerskými krajinami s cieľom vytvoriť účinnejšie právne rámce, politiky a inštitúcie, ktoré podporujú ekonomickú stabilitu, udržateľné investície a inkluzívny rast. Schopnosť úradníkov analyzovať hospodársky vývoj, formulovať a vykonávať účinné politiky sa utvrdí absolvovaním odbornej prípravy prostredníctvom praktických na politiku zameraných kurzov, pracovných ateliérov, twinningových projektov a seminárov. Zintenzívni sa politický dialóg a dialóg

o politikách s partnerskými krajinami v záujme podpory udržateľného a inkluzívneho rastu, dodržiavania ľudských práv, boja proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti, nezákonným finančným tokom a zlepšenia obchodných vzťahov s partnermi EÚ. Takéto dialógy vedené v úzkej koordinácii s partnerskými inštitúciami pôsobiacimi v daných krajinách prispejú k lepšej právnej úprave a napomôžu rozvoj trhov v partnerských krajinách, a to zlepšením pracovných príležitostí a podporou rozvoja miestneho súkromného sektora.

Lepšie podnikateľské a investičné prostredie v partnerských krajinách bude prínosom tak pre miestny súkromný sektor, ako aj pre podniky EÚ, ktoré chcú investovať. Vytvorí sa viac pracovných miest a utužia sa hospodárske prepojenia medzi partnerskými krajinami a EÚ, čo bude vzájomne prospešné. Európsky vonkajší investičný plán teda dopĺňa Investičný plán pre Európu.

Ako súčasť svojho záväzku presadzovať trvalo udržateľný rozvoj bude EÚ naplno využívať jestvujúce iniciatívy v rámci svojho programu v oblasti energetiky a programu týkajúceho sa diplomacie v oblasti klímy. Usilovať sa bude aj o priamu interakciu s podnikmi a odvetvovými združeniami v snahe povzbudiť súkromný sektor k väčšiemu zapájaniu sa a podporovať trhové riešenia v udržateľnom poľnohospodárstve a podnikaní v poľnohospodárstve, udržateľnej energetike, sektore infraštruktúry a sociálnom sektore.

III. Ďalšie kroky

Komisia vyzýva spoluzákonodarcov, aby sa návrhmi, ktoré boli dnes prijaté v súlade s požiadavkami júnovej Európskej rady, zaoberali prednostne. Európsky parlament a Rada sa vyzývajú, aby posilnili EFSI a predĺžili jeho platnosť a naštartovali vonkajší investičný plán zriadením EFSD, ktorý by mal byť prevádzkyschopný čo najskôr, avšak najneskôr do samitu EÚ – Afrika, ktorého konanie sa v súčasnosti plánuje na jeseň 2017. Komisia podporí Európsky parlament a Radu počas rokovaní a bude pokračovať v dialógu so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami.

Komisia bude vychádzať aj zo skúseností s vykonávaním týchto nástrojov so zreteľom na nadchádzajúce rokovania o novom viacročnom finančnom rámci.